

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

S. Avrel. Avgvstini Confessionvm Libri X

Augustinus, Aurelius

Coloniae, 1646

Cap. III. Ambrosium libere sciscitandi copiam sibi non fecisse: ex eo se cognovisse, Deo Catholicos humanam figuram non tribuere.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10120

V S V S.

1. Sobrietas insignis elucet S. Monicae, quæ ex uno eodemque poculo, dignationem non tam bibebat quam sorbillabat, præsertim si in pluribus Ecclesiis Agapen celebratura erat: ne videlicet, si plura pocula eaque non diluta sumeret, in temperantiæ leges peccaret.
2. Probat hic mos *cultum Sanctorum in veteri Ecclesia* consuetum, etsi postea ob varios abusos epulæ ex Templis omnino proscriptæ sint. In quorum locum successerunt oblationes tum pecuniæ, tum panum, & vini, quæ à fidelibus nostra etiam ætate, sub Sacrificio Missæ ad altare offerri solent, & in usum Ministrorum Ecclesiæ cedunt. Hinc quoque manarunt *sportule*, quæ in Dedicacionibus, funeribus, anniversariis, & natalitiis Sanctorum, pauperibus plurimis locis dividuntur.
3. Magnum Dei beneficium est parentes habere probos ac sanctos, ut merito S. Ambrosius gratulatus sit S. Augustino de tali matre. A parentibus educatio præcipue pendet, quæ si bona est, ingens momentum affert ad salutem. Talium enim parentum liberi innocentiam facile conferunt, aut si sua aliorumque culpa degenerent, recordatione parentum, eorumque castis precibus ad frugem redeunt.

CAP. III.

Ambrosium libere sciscitandi copiam sibi non fecisse: ex eo se cognovisse, Deo Catholicos humanam figuram non tribuere.

1. **N** Ec jam ingemiscebam orando, ut subvenires mihi, sed ad quærendum intentus, & ad differendum inquietus erat animus meus. Ipsumque Ambrosium, felicem quendam hominem secundum seculum opinabar, quem sic tantæ potestates honorarent: coelibatus tantum ejus mihi labo-

boriosus videbatur. Quid autem ille spei gereret adversus ipsius excellentiæ tentamenta, quid luctaminis haberet, quidve solaminis in adversis: & occultum os ejus, quod erat in corde ejus, quam sapida gaudia de pane tuo ruminaret, nec conijcere noveram, nec expertus eram. Nec ille sciebat astus meos, nec foveam periculi mei. Non enim quærere ab eo poteram, quod volebam: secludentibus me ab ejus aure, atque ore, catervis negotiosorum hominum, quorum infirmitatibus serviebat. Cum quibus quando non erat, quod perexiguum temporis erat: aut corpus reficiebat necessariis sustentaculis, aut lectione animum.

2. Sed cum legebat, oculi ducebantur per paginas: & cor intellectum rimabatur, vox autem & lingua quiescebant. Sæpe cum adessemus (non enim vetabatur quisquam ingredi, aut ei venientem nunciari mos erat;) sic eum legentem vidimus tacite, & aliter nunquam. Sedentesque in diuturno silentio (quis enim tam intento esse oneri auderet?) discedebamus, & conjectabamus eum parvo illo tempore, quod reparandæ menti suæ nanciscebatur, feriatum ab strepitu causarum alienarum, nolle in aliud avocari: & cavere fortasse, ne auditore suspensio, & intento, si qua obscurius posuisset ille, quem legeret, etiam exponere necesse esset: aut de aliquibus difficilioribus disceptare quæstionibus, atque huic operi temporibus impensis, minus quam vellet voluminum evolveret: quanquam & causa servandæ vocis, quæ illi facillime obtundebatur, poterat esse justior tacite legendi.

Quolibet

Quolibet tamen animo id ageret, bono utique ille vir agebat.

3. Sed certe mihi nulla dabatur copia sciscitandi, quæ cupiebam, de tam sancto oraculo tuo, pectore illius, nisi cum aliquid breviter esset audiendum. Æstus autem illi mei, ociosum eum valde, cui refunderentur, requirebant, nec unquam inveniebant. Et eum quidem in populo, verbum veritatis recte tractantem, omni die dominico audiebam: & magis magisque mihi confirmabatur, omnes versutarum calumniarum nodos, quos illi deceptores nostri adversus divinos libros innectebant, posse dissolvi.

4. Vbi vero etiam comperi, ad imaginem tuam hominem à te factum, à spiritualibus filiis tuis, quos *c* de matre Catholica per gratiam regenerasti, non sic intelligi: ut humani corporis forma te terminatum crederent atque cogitarent; quanquam quomodo se haberet spiritualis substantia, ne quidem tenuiter atque in ænigmate suspicabar: tamen gaudens erubui, non me tot annos adversus Catholicam fidem, sed contra carnalium cogitationum figmenta latrasse. Eo quippe temerarius & impius fueram, quod ea, quæ debebam quærendo discere, accusando dixeram. Tu enim altissime & proxime, secretissime & præsentissime, cui membra non sunt alia majora, & alia minor: sed ubique totus es, & *d* nusquam locorum es, non es utique forma ista corporea, tamen fecisti hominem ad imaginem tuam, & ecce ipse à capite usque ad pedes in loco est!

N O T Æ.

- a *Nec jam ingemiscebam orando*) apparet S. D. Academicis fluctibus abreptum, subinde orationis studium, de quo supra, *desperatione inveniendæ veritatis* deposuisse: accedente præsertim desiderio gloriæ humanæ, quæ cogitationes illius à salutis cura avertebat. Non assentior tamen Baronio, qui asserit S. D. *inter Academicos sedulo professum*, ad quos eum se contulisse, Spondanus itidem putat. Nam etsi more Academicorum fluctuaret, & cum illis sentiret: sectam tamen illorum professus non est, nam & illi sine nomine *salutari Christi* erant, sine quo philosophis *curationem languoris animæ suæ committere omnino recusabat*, ut aperte scribit; additque *statuisse se tamdiu esse catechumenum in Catholica Ecclesia, sibi à parentibus commendata, donec aliquid certi eluceret, quo cursum dirigeret*. Non ergo statuit esse Academicus, etsi magni illos faceret, & illorum more dubitaret de omnibus.
- b *Occultum os ejus &c.*) meditatio nempe, in qua cælestia solatia, de pane verbi divini manducabat.
- c *De matre Catholica*) intelligit Ecclesiam Catholicam, quam sine addito *Catholicam* sæpius appellat, & alibi docet, hoc nomine toto orbe nullam hæreticorum Ecclesiam intelligi, sed solum eam, quæ vere Catholica est.
- d *Nusquam locorum es*) ita ut loco includaris, & non sis extra illum; hoc enim repugnat immensitati. Quam ob causam merito S. D. non credebatur Deum humana figura terminari, quia homo à capite usque ad pedes loco circumscribitur, etsi male crederet Catholicos hoc docere.

contra ep.
fund. c. 4.

V S V S.

- I. Sicut perperam Augustinus de S. Ambrosii terrena felicitate, quam ipse nec quærebat, nec habebat, judicavit, ob externum splendorem, & Episcopalis Officii dignitatem: ita multi etiamnum viros Ecclesiasticos & Religiosos, quorum virtus & eruditio à summis & infimis colitur, immerito condemnant vanitatis, & politicae arrogantiae. Qui si viderent illos *interius nihil spei caduca gerere; & adversus ipsius excellentiæ ten-*

tamenta luctari, per continuam sui abnegationem: nec aliud solatium in adversis præter Dei voluntatem querere, & solida gaudia in oratione gustare: indeque omnem vigorem suum trahere, cessarent de illis male sentire, & pede suo eos metiri.

2. Maximi momenti est ad conversionem ab hæresi, sectariorum injurias cognoscere, dum mentiuntur Catholicos docere, quæ abominantur. Id sane in Manichæis clare deprehendit Augustinus, à quibus persuasus est, Catholicos sentire, hominem secundum corpus creatum ad imaginem Dei, quod & absurdum, & falsum est.

CAP. IV.

Et si S. Ambrosius ostenderet, Catholicos non docere, quæ putabat: se tamen ne falsa crederet, ea quæ credenda sunt, sibi demonstrari voluisse.

1. **C**UM ergo nescirem, quo modo hæc subsisteret imago tua, pulsansque proponerem, quomodo credendum esset, non insultans opponerem, quasi ita creditum esset: tanto igitur acrior cura rodebat intima mea, quid certi retinerem, quanto me magis pudebat, tamdiu illusum & deceptum promissione certorum, puerili errore & animositate, tam multa incerta quasi certa garrisse. Quod enim falsa essent, postea mihi claruit. Certum tamen erat, quod incerta essent; & à me aliquando pro certis habita fuissent, cum Catholicam tuam cæcis contentionibus accusarem, & si nondum compertam vera docentem, non tamen ea docentem, quæ graviter accusabam. Itaque confundebam, & convertebam; & gaudebam Deus meus, quod Ecclesia
unica